

Definování tématu odborného textu

Jak si zvolit vhodné téma práce

Při volbě tématu je třeba mít na paměti, že **o něm budeme muset být schopni napsat souvislý text**. Některá témata mohou vypadat lákavě, ve skutečnosti si na nich při zpracovávání ale můžeme vylámat zuby. Nenechte se tedy při volbě tématu ovládnout prvotními sympatiemi, ale **dobře si ji rozmyslete**.

Kde ale při hledání tématu začít? Pokud jste ve svém oboru nováčky, bude nejjednodušší poohlédnout se po **oborových časopisech nebo webových portálech**. Jejich obsah vám prozradí, jaké jsou v oboru v současnosti trendy a kterým směrem je tím pádem dobré se vydat. Pomoci mohou také **méně formální informační zdroje**, např. sociální sítě, kde můžete sledovat osobnosti svého oboru.

Narazíte-li na téma, které vás zaujme, **odpovězte si nejprve na tyto otázky**:

- Víím o tématu dost, abych byl/a schopen/a o něm napsat kvalitní práci, případně víím, kde mohu tyto informace získat?
- Je pro mě téma dostatečně zajímavé, a jsem současně schopen/a k němu přistupovat nezaujatě?
- Je téma relevantní pro můj studijní obor? Může práce na tohle téma přinést oboru něco nového?

Pokud jste odpověděli na všechny otázky kladně, jste o krok blíž volbě správného tématu. Pro to, abyste byli schopni tohle téma přetavit na zajímavou práci, je však třeba umět s ním vhodně pracovat.

Základem práce s tématem je **umění klást si k němu otázky**. Formulovat téma jako otázku pomáhá při ujasnění myšlenek, zároveň získáte více úhlů pohledu na dané téma a sami si ujasníte, nakolik jste schopni o něm sami přemýšlet. Pomůže vám také definovat si cíl práce a ujasnit si, jaké problémy chcete v práci řešit.

Příklad: Prevence šikany na základních školách » Snižuje prevence šikany procento šikanovaných dětí na základních školách? » Zjistit, jestli prevence šikany snižuje procento šikanovaných dětí na základních školách.

Zužování tématu

Může se stát, že si takříkajíc ukousnete příliš velké sousto a pro svou práci zvolíte téma příliš komplikované nebo obecné. Příliš široce formulované téma má pak mnohdy za následek **chaotické a plytké zpracování**, které čtenáři nic nového nepřináší.

Příliš široce formulované téma obvykle poznáte tak, že je **velmi obecné, zahrnuje příliš mnoho podtémat a neřeší žádný konkrétní problém**. Jako příklady příliš obecných témat si uveďme např.:

- *Nové technologie*
- *William Shakespeare*
- *Ochrana zvířat*
- *Drogy*

Pokud chcete své téma zúžit ale nevíte jak, je vždy dobrý nápad udělat si **menší průzkum**. Začněte u oborových odborných časopisů. Jak jsou formulována témata článků, které mají pět, deset nebo dvacet stran? Všímejte si rozdílů v šířce tématu, míře podrobnosti obsahu i struktuře textu.

Příklad: Představte si, že jste dostali za úkol napsat seminární práci na téma *Drogy*. To je samo o sobě velmi široké téma, a vy tak máte několik možností, jak je zúžit:

- omezit časem (*Drogy v 50. letech 20. století.*)
- omezit místem (*Drogy v urbanizovaných oblastech.*)
- omezit cílovou skupinou (*Drogy u teenagerů.*)
- omezit na jeden aspekt problému (*Drogy a jejich vliv na inteligenci.*)
- omezit jen na jednu variantu tématu (*Halucinogenní drogy.*)

Jednotlivá omezení je samozřejmě možné **libovolně kombinovat**, a postupně tak téma “osekávat”, dokud se nedopracujeme k dostatečně konkrétnímu problému, který bude možné v práci řešit (např. *Vliv halucinogenních drog na inteligenci teenagerů*).

Rozšiřování tématu

Někdy se může naopak stát, že si téma vymezíme až příliš úzce a bude jej potřeba rozšířit (zobecnit). To nám půjde nejlépe za pomoci **hledání nadřazených pojmů** těch, které jsme užili pro formulaci tématu.

Příklad: Pokud se rozhodnete napsat práci na téma *České kampaně za záchranu slona indického*, prvním krokem zúžení bude postupné zobecňování vybraných pojmů. Namísto českých kampaní se tak můžeme zaměřit na kampaně evropské nebo světové, namísto slonů indických na všechny druhy slonů atd. Tento proces provádíme do té doby, než dospějeme k dostatečně konkrétnímu tématu (např. *Kampaně na záchranu slonů*).

Jak vhodně formulovat název práce

Zvolili-li jste si úspěšně téma práce, je formulace jejího názvu dalším logickým krokem. **Titulek** je obvykle to první, co potenciální čtenář z vaší práce uvidí, měl by proto adekvátně **vystihovat její obsah a přitom být dostatečně atraktivní**, aby čtenáře zaujal. Jeho formulaci tedy věnujte patřičnou pozornost.

U odborných textů se můžeme nejčastěji setkat se třemi typy titulků:

1. Titulek v podobě jmenové fráze v 1. pádě (př. [Pracovní motivace českých matek s dětmi do tří let](#))
2. Titulek ve formě otázky (př. [Co vypovídá test mapových dovedností o českých žácích?](#))
3. Titulek uvádějící výsledek, k němuž autor v textu dospěl (př. [Pohledávky státu - destruktivní faktor fiskální politiky ČR](#))

Při formulaci titulků si můžete pomoci užitím **abstraktních výrazů**, jako je *problém, otázka, vlastnosti, specifikum, nové trendy, návrh, možnosti* apod.:

- [Trendy prostorové sociálně-ekonomické polarizace v Česku](#)
- [Vliv migrace na specializaci občanů Evropské unie](#)
- [Možnosti využití EMDR terapie v klinické praxi](#)
- [Problém národní identity v díle Edvarda Beneše](#)

Pro **zpřesnění** názvu nebo zapojení dodatečné informace vám může posloužit **podtitul**, který lze k titulkům připojit pomocí dvojtečky, pomlčky, tečky nebo vhodné spojky:

- *Pamětní kříže v Polsku: běžný, ale sporný prvek veřejných cest*
- *Nejasné vztahy moci - vězení očima českých dozorců*
- *Kolektivní paměť, prostor a významy. Příklad náměstí Svobody v Budapešti.*
- *Kvalitativní metody jako nástroj nomotetického poznání, **aneb** má se česká geografie co učit?*